

Asiakkaat

Käytännösäännöt
VTJ-tietopalvelut

DVV/V/01686/2024-1

1 (24)

10.1.2025

Väestötietojärjestelmän turvakiellon käytännösäännöt

Käytännösäännöt

10.1.2025

10.1.2025

Dokumentinhallinta

Omistaja	Sabine Westin
Laatinut	Sabine Westin yhdessä VTJ-tietopalvelujen asiantuntijoiden kanssa
Tarkastanut	Sabine Westin
Hyväksynyt	Joonas Kankaanrinne

Version hallinta

versionro	mitä tehty	pvm/henkilö
1.0	Päivitetty vastaamaan lainsäädäntömuutoksia, kirjoitusasu tarkastettu	29.8.2018/ Eerika Majamaa, Harri Hongisto
2.0	Toteutettu organisaatiomuutokseen liittyvät muutokset sekä muu yleinen ajantasaistaminen.	20.10.2020/Harri Hongisto, Katja Peura
2.1	Korjattu asiakirjan siirrossa tapahtunut kopiointivirhe kappa-leessa 3.3, lisäksi yksittäisiä kirjoitusvirheiden korjauksia.	28.1.2021/Thomas Hakala
2.2	Yleinen ajantasaistaminen ja tarkennettu soveltamiseen liittyviä ohjeistuksia kohdissa 3.5, 4.2 ja 5.	31.12.2024 / Sabine Westin

10.1.2025

Väestötietojärjestelmän turvakiellon käytännnesäännöt

Digi- ja väestötietovirasto vahvistaa väestötietojärjestelmän turvakiellon käytännnesäännöt tietosuojalainsäädännön soveltamiseksi ja hyvän tietojenkäsittelytavan edistämiseksi. Väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009 muutoksineen) 4 §:n mukaan Digi- ja väestötietovirasto vastaa rekisterinpitäjänä väestötietojärjestelmään merkittyyn turvakieltoon liittyvistä tehtävistä.

Digi- ja väestötietovirasto suosittelee yhtenäisen ja hyvän käytännön edistämiseksi, että Ahvenanmaan valtionvirastokin noudattaa käytännesääntöjen periaatteita. Näiden käytännesääntöjen tavoitteena on parantaa kansalaisten yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa, yhtenäistää tietojen luovutuksen käytäntöjä, parantaa turvakiellon laatua sekä ylläpitää ja edistää rekisteröityjen ja tiedon käyttäjien luottamusta väestötietojärjestelmää ja sen tietopalveluja kohtaan. Tavoitteena on myös tukea avoimuuden ja julkisuuden toteutumista väestötietojärjestelmän tietojen hyväksikäytössä. Tällä päätöksellä kumotaan Väestötietojärjestelmän turvakiellon käytännesäännöt 28.1.2021 DVV/6880/2020. Tämä päätös on voimassa toistaiseksi.

Joonas Kankaanrinne
Johtaja

Sabine Westin
Erityisasiantuntija, ryhmäpäällikkö

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Säädösperusta	6
3	Yleistä turvakiellosta	8
3.1	Yleistä	8
3.2	Turvakiellon hakeminen	9
3.3	Turvakiellon voimassaolo	9
3.4	Yhteysosoite	9
3.5	Turvakiellon alaiset tiedot	10
3.6	Tieto turvakiellon olemassaolosta	12
4	Käsittelyn periaatteet	12
4.1	Yleistä	12
4.2	Käsittelyn pääperiaatteet sekä turvakiellon alaisten tietojen saantiin oikeutetut tahot	12
4.2.1	Turvakiellon alainen tieto voidaan luovuttaa vain viranomaiselle	12
4.2.2	Evangelis-luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkkokunta	13
4.2.3	Julkisuuslain viranomaiskäsite	13
4.2.4	Turvakiellon alaisen tiedon luovutus ja käyttö	14
4.2.5	Henkilöllä on oikeus saada pääsy omiin tietoihinsa	14
4.2.6	Turvakiellon alaisia tietoja käsiteltäessä huomioon otettavaa	15
4.3	Turvakieltoa koskevan tiedon käyttö ja suojaus sekä niitä koskeva selvitys	16
4.3.1	Turvakiellon alaisten tietojen käyttäjät	16
4.3.2	Selvitys tietojen käytöstä ja suojauksesta	16
4.4	Periaatteiden soveltaminen yksittäisessä tietojenluovutuksessa	17
4.5	Turvakiellon alaisten tietojen käsittely viranomaisen lukuun henkilötietojen käsittelijän roolissa	17
5	Tietopalvelukohtaiset periaatteet	19
5.1	Yleistä	19
5.2	VTJkysely-selainsovellus	20
5.2.1	VTJ-todistukset	20
5.3	Muutostietopalvelu ja VTJ-muutosrajapintapalvelu	21

5.4	VTJkysely-rajapinta	22
5.5	Rekisterin kertapäivitys tai toistuva kertapäivitys.....	22
5.6	Poiminnot.....	23
5.7	Osoitepalvelu	23
5.8	VTJ-ylläpito.....	24

Väestötietojärjestelmän turvakiellon käytännnesäännöt

1 Johdanto

Henkilölle voidaan väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009 muutoksineen) mukaisesti merkitä hakemuksesta turvakiello väestötietojärjestelmään, jos hänen tai hänen perheensä terveys taikka turvallisuus on uhattuna. Turvakiello rajoittaa huomattavasti henkilön kotikunta-, asuinpaikka- ja yhteystietojen luovuttamista rekisteristä. Luovutusrajoituksella on myös vaikutusta siihen, miten luovutuksensaajan tulee käsitellä kiellon alaisia tietoja.

Vastaavan kaltaisesta mutta lähtökohtaisesti tiettyä viranomaista koskevasta turvakiellosta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24.1 §:n 31 kohdassa. Viimeksi mainittua turvakielloa voi pyytää viranomaiselta koskien sen ylläpitämiä henkilörekistereitä, ja asialla on erityisesti merkitystä, jos viranomaisen tietoja ei ylläpidetä väestötietojärjestelmän avulla.

Turvakiello on mahdollista myöntää esimerkiksi todistajansuojelutilanteissa, perheväkivaltatilanteissa tai sellaisille ammattiryhmille, jotka joutuvat säännöllisesti kokemaan vakavan fyysisen väkivallan uhkaa työnsä vuoksi. Väestötietojärjestelmään merkittyjä turvakielloja on tällä hetkellä noin 11 500 henkilöllä.

Suomessa ei ole keskitettyä turvakiellorekisteriä. Väestötietojärjestelmään merkitty turvakiello otetaan väestötietojärjestelmän tietoja käsiteltäessä ja luovutettaessa huomioon. Koska väestötietojärjestelmän tietoja käytetään laajalti yhteiskunnan eri toiminnissa, myös turvakiellotapaukseen liittyvä tietojen suojaamisratkaisu leviää melko kattavasti rekisterin muun tietojenluovutuksen yhteydessä.

Väestötietojärjestelmään merkittävä turvakiello estää kiellon alaisten tietojen luovuttamisen muille kuin viranomaisille. Viranomaisillekin turvakiellon alaisia tietoja voidaan luovuttaa vain rajoitetusti. Jos henkilölle ei ole merkitty väestötietojärjestelmään erityistä yhteysosoitetta, jota turvakiello ei koske, hänen asiointinsa etenkin yksityissektorin eri tahojen kanssa saattaa turvakiellotapauksissa vaikeutua huomattavasti.

Näiden käytännnesääntöjen periaatteita on syytä noudattaa soveltuvasti luovutuksensaajien lisäksi myös Digi- ja väestötietovirastossa, Ahvenanmaan valtionvirastossa ja niiden yhteistyökumppaneina olevien järjestelmätoimittajien toiminnassa käsiteltäessä turvakielloon liittyviä tietoja. Hallinnollinen vastuu turvakiellon alaisten tietojen

10.1.2025

käsittelystä toimittajien (henkilötietojen käsittelijöiden) toiminnassa on ensisijaisesti Digi- ja väestötietovirastolla.

Jos väestötietojärjestelmän tietojenluovutusasiakkaalla ei ole mahdollisuutta toteuttaa turvakiellon alaisten tietojen käsittelyä näiden käytännäsääntöjen mukaisesti, on mahdollista, ettei tietojen luovuttamista voida toteuttaa haetulla tietojenluovutustavalla. Tällöin voidaan harkita esimerkiksi turvakiellon alaisten tietojen luovuttamista Digi- ja väestötietovirastosta niin kutsuttuna yksittäisenä tietojenluovutuksena.

2 Säädösperusta

Suomen perustuslain 10 §:ssä säädetään yksityiselämän suojasta ja säännöksessä edellytetään, että henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Henkilötietojen suojaamisen ja käsittelyn yleislaki on EU:n yleinen tietosuoja-asetus (2016/679), ja sitä täydentää kansallinen tietosuojalaki (1050/2018). Kun henkilötietoja käsitellään tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi, 6 artiklan 3 kohdassa edellytetään, että tämän käsittelyn perustasta on säädettävä joko unionin oikeudessa tai rekisterinpitäjään sovellettavassa jäsenvaltion lainsäädännössä.

Väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain turvakieltoa koskevissa säännöksissä rekisterinpitäjänä olevalle viranomaiselle asetetaan lakisääteinen velvoite käsitellä henkilötietoja yksilön oikeuksien toteuttamiseksi. Kyseinen lainsäädäntö täyttää yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimukset.

Yleinen tietosuoja-asetus ja tietosuojalaki tulevat sovellettavaksi henkilötietoja käsitellessä, jollei muualla lainsäädännössä ole asiaa koskevia erityissäännöksiä. Väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain turvakieltoa koskevat säännökset ovat tällaisia erityissäännöksiä. Myös muut kuin lain turvakieltoa nimenomaisesti koskevat säännökset tulevat sovellettaviksi turvakieltoon liittyvissä tietojenluovutustilanteissa.

Väestötietojärjestelmään merkittävästä turvakiellosta ja sen kohteena olevien tietojen käsittelystä säädetään väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 36 ja 37 §:n erityissäännöksissä seuraavaa:

Väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 36 §:

Turvakielto ja tiedonantovelvollisuus

Jos henkilöllä on perusteltu ja ilmeinen syy epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, väestötietojärjestelmään voidaan hakemuksesta tallettaa turvakielto. Sen henkilön, jota asia koskee, tai hänen laillisen edustajansa tulee hakea turvakieltoa Digi- ja väestötietovirastolta kirjallisesti tai muulla todistettavalla tavalla. Kun henkilö hakee turvakieltoa, Digi- ja väestötietoviraston on varattava hänelle mahdollisuus ilmoittaa väestötietojärjestelmään talletettavaksi sellainen

10.1.2025

yhteysosoite, joka voidaan luovuttaa myös muille kuin 3 momentissa tarkoitetuille viranomaisille.

Turvakielto voi ensimmäisen kerran olla voimassa enintään viisi vuotta ja sen voimassaoloa voidaan tämän jälkeen hakemuksesta jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Erityisestä syystä turvakielto voi olla voimassa toistaiseksi. Digi- ja väestötietoviraston on selvitettävä hakijalle turvakiellon välittömät vaikutukset.

Kun turvakielto on talletettu järjestelmään, kiellon kohteena olevan henkilön kotikunta, asuinpaikka, osoite ja muu yhteystieto saadaan luovuttaa vain sellaiselle viranomaiselle, jonka oikeus näiden tietojen käsittelyyn perustuu laissa tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn kiellon kohteena olevan henkilön oikeutta tai velvollisuutta koskevan tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamiseen. Turvakielto koskee myös kiellon kohteena olevan henkilön omistuksessa tai hallinnassa olevan kiinteistön, rakennuksen ja huoneiston yksilöinti- ja sijaintitietoja, jos niitä ei voida käsitellä erillään turvakiellon kohteena olevista tiedoista, kun kiellon kohteena olevan tietoja luovutetaan väestötietojärjestelmästä.

Väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 37 §:

Turvakiellon kohteena olevien tietojen käsittely

Viranomainen, jolle väestötietojärjestelmästä on luovutettu turvakiellon kohteena olevia tietoja, ei saa luovuttaa tietoja edelleen eikä antaa niitä sivullisen nähtäväksi tai käsiteltäväksi, jollei laissa toisin säädetä. Viranomaisen on myös huolehdittava siitä, että tietoja saavat käsitellä vain sellaiset henkilöt, joiden tehtäviin kyseisten tietojen käsittely välittömästi kuuluu.

Kun Digi- ja väestötietovirasto luovuttaa toiselle viranomaiselle turvakiellon kohteena olevia tietoja, sen on samalla ilmoitettava viranomaiselle turvakiellosta, jollei kysymys ole tiedon luovuttamisesta postilähetyksellä tai muuta vastaavaa kertakäyttöä varten.

Digi- ja väestötietoviraston on ennen yksittäisten turvakiellon kohteena olevien tietojen luovuttamista tämän lain tai tietosuoja-asetuksen 15 artiklan nojalla muulle kuin viranomaiselle selvitettävä turvakiellon peruste tai kuultava turvakiellon kohdetta tai hänen huoltajaansa. Päätös yksittäisten turvakiellon kohteena olevien tietojen luovuttamisesta muulle kuin viranomaiselle on tehtävä kirjallisesti. Päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jos turvakiellon kohde tai hänen huoltajansa ei ole vastustanut tietojen luovuttamista.

Myös väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 44 §:n säännökset ovat turvakiellotapauksissa keskeisiä. Mainituissa

10.1.2025

pykälässä säädetään tietojen käyttöä ja suojausta koskevasta selvityksestä, joka on turvakieltoihin liittyvissä tietojenluovutustilanteissa vaadittava säännöksen mukaisesti käyttäjältä ennen tietojen luovuttamista.

Väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 44 §:

Selvitys tietojen käytöstä ja suojauksesta

Ennen tietojen luovuttamista Digi- ja väestötietovirasto voi tarvittaessa vaatia käyttäjältä selvityksen siitä, kuinka luovutettujen tietojen käyttö ja suojaus on tarkoitus järjestää. Selvitys on annettava kirjallisesti ja siinä on ilmoitettava, kuinka luovutettavien tietojen hallinnollinen ja fyysinen turvallisuus sekä henkilöstö-, tietoliikenne-, ohjelmisto-, tietoineisto-, käyttö- ja laitteistoturvallisuus on tarkoitus varmistaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu selvitys on vaadittava, jos:

- 1) tiedot luovutetaan teknisen rajapinnan avulla tai katseluyhteyksin taikka luovuttaminen koskee laajaa tietojoukkoa ja kysymys on 36–43 §:ssä tarkoitettujen tietojen luovuttamisesta; tai
- 2) tietojen käytön voidaan muusta perustellusta syystä olettaa loukkaavan henkilön yksityiselämän tai henkilötietojen suojaa, hänen etujaan tai oikeuksiaan taikka vaarantavan valtion turvallisuutta.

Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, selvitystä ei vaadita, jos käyttäjän tietojen käsittelyyn sovelletaan julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain säännöksiä.

Väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 52 §:ssä säädetään Digi- ja väestötietoviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta. Virastolla on muun muassa 52 §:n 1 momentin mukaisesti oikeus saada turvakieltoihin liittyvissä tietojenluovutustilanteissa salassapitosäännösten estämättä luovutettujen tietojen käyttäjältä tietojen käytön ja suojauksen seuranta- ja valvontaa varten välttämättömiä tietoja.

3 Yleistä turvakiellosta

3.1 Yleistä

Väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 36 § koskee rekisteröidylle kuuluvaa erityistä oikeutta saada hakemuksesta tallettua väestötietojärjestelmään turvakielto, kiellon myöntämisen edellytyksiä, hakemusmenettelyä ja voimassaoloa. Turvakielto voidaan myöntää, jos henkilöllä on perusteltu ja ilmeinen syy epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden

10.1.2025

tulevan uhatuksi. Turvakiellon myöntämisen perusteena olevan **uhkan tulee olla ilmeinen**.

Turvakielto koskee asianomaisen henkilön yhteystietoja sekä tietyin edellytyksin hänen omistuksessaan tai hallinnassaan olevaa kiinteistöä, rakennusta ja huoneistoa koskevia tietoja. Turvakiellon hakijalla on kuitenkin mahdollisuus ilmoittaa erityinen yhteysosoite, jota turvakielto ei koske.

3.2 Turvakiellon hakeminen

Turvakiellon asettamisen edellytykset ovat objektiivisia edellytyksiä. Turvakieltoa koskevan hakemuksen pitää aina olla perusteltu ja siitä tulee selkeästi ilmetä uhka ja sen todennäköisyys sekä arvio uhkan kestosta. Sen henkilön, jota asia koskee, tai hänen laillisen edustajansa tulee hakea turvakieltoa Digi- ja väestötietovirastolta kirjallisesti tai muulla todistettavalla tavalla. Poikkeuksellisesti kiireellisen suojeluntarpeen edellyttämissä tapauksissa suullinenkin hakemus voi olla riittävä. Turvakielto koskee vain hakijaa, eikä vain yhdelle perheen jäsenelle myönnettyllä turvakiellolla ole automaattista vaikutusta muiden perheenjäsenten tietojen luovutukseen.

3.3 Turvakiellon voimassaolo

Turvakielto on ensimmäisen kerran voimassa enintään viisi vuotta ja sen voimassaoloa voidaan tämän jälkeen hakemuksesta jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Turvakielto voidaan myöntää erityisestä syystä myös toistaiseksi voimassa olevana.

Turvakiellon saanut henkilö voi milloin tahansa kiellon voimassa ollessa pyytää sen voimassaolon päättymistä Digi- ja väestötietovirastolta. Tällainen pyyntö tulee tehdä aina kirjallisena. Pyyntöön tulee liittää jokaisen turvakiellon kohteena olevan henkilön kirjallinen suostumus, mikäli hän ei itse ole hakijana.

Kun turvakielto on päättynyt, sen ei katsota taannehtivasti koskevan myöskään kiellon voimassaoloajan tietoja. Kun henkilö kuolee, häneen kohdistuva turvakiellon voimassaolo **jää pysyväksi**.

3.4 Yhteysosoite

Turvakiellon saaneen henkilön osalta on mahdollista tallettaa väestötietojärjestelmään erityinen yhteysosoite. Digi- ja väestötietoviraston **tulee aina kiinnittää kiellon hakijan huomiota mahdollisuuteen** ilmoittaa väestötietojärjestelmään talletettavaksi sellainen yhteysosoite, jota turvakielto ei koske. Yhteysosoite ei ole sama kuin väestötietojärjestelmään merkittävä postiosoite.

Yhteysosoite merkitään rekisteriin, jotta muutkin kuin viranomaiset voivat tarvittaessa saada turvakieltotapauksessa yhteyden turvakiellon saaneeseen henkilöön. Yhteysosoite voidaan luovuttaa kaikille sitä tarvitseville tahoille, ellei

10.1.2025

osoitteeseen kohdistu henkilön ilmoituksen perusteella väestötietojärjestelmään merkittyjä tietojenluovutuskieltoja (suoramarkkinointikielto, yhteystietojen luovutuskielto ja asiakasrekisterin päivityskielto sekä henkilömatrikkelikielto ja sukututkimuskielto). Henkilö voi ilmoittaa Digi- ja väestötietovirastolle tietojenluovutuskiellot samalla, kun ilmoittaa yhteysosoitteen. Mikäli henkilöllä on edellä mainitut tietojenluovutuskiellot jo entuudestaan merkittynä väestötietojärjestelmään, koskevat nämä automaattisesti yhteysosoitetta.

Yhteysosoite voi olla esimerkiksi postilokero-osoite, työpaikan osoite tai muu vastaava osoite, josta ei ilmene henkilön asumista koskevia täsmällisiä tietoja. Ilmoittaja on vastuussa siitä, että hänen yhteysosoitteeseen ilmoittama osoite on käytettävissä hänen postilähetyksiensä vastaanottamiseen. Tarvittaessa on syytä harkita, tuleeko osoitteen haltijan suostumus osoitteen merkitsemiseksi väestötietojärjestelmän yhteysosoitteeksi varmistaa.

Yhteysosoite tulee voimaan, kun se on merkitty väestötietojärjestelmään, ja se on voimassa enintään turvakiellon päättymiseen asti. Yhteysosoite on mahdollista muuttaa turvakiellon voimassaoloaikana. Haettaessa turvakiellolle jatkoa tulee samalla ilmoittaa yhteysosoite uudelleen.

On otettava huomioon, että useimmille turvakiellon omaaville henkilöille ei ole merkitty väestötietojärjestelmään yhteysosoitetta. **Viranomaisen tulee kuitenkin mahdollisuuksien mukaan hyödyntää ensisijaisena yhteystietona nykyistä laajemmin erityistä yhteysosoitetta.**

3.5 Turvakiellon alaiset tiedot

Turvakielto kattaa erityistä yhteysosoitetta lukuun ottamatta kaikki muut väestötietojärjestelmään henkilölle talletetut kotikunta-, asuinpaikka-, osoite- ja yhteystiedot, myös sähköpostiosoitteet. Tietojenluovutusrajoituksen alaisia ovat myös henkilön omistuksessa tai hallinnassa olevan kiinteistön, rakennuksen ja huoneiston yksilöinti- ja sijaintitiedot, jos niitä ei voida käsitellä erillään turvakiellon kohteena olevista tiedoista, kun turvakiellon kohteena olevan henkilön tietoja luovutetaan väestötietojärjestelmästä.

Turvakiellon alaisia tietoja ovat lähtökohtaisesti kaikki tiedot, jotka saattavat paljastaa turvakiellolla suojattavia tietoja. Turvakiellon alaisia tietoja ovat näin ollen kotipaikkatunnus, kunnan osa-alue ja vuodenvaihteen kotikuntatieto. Turvakiellon alaisiksi tiedoiksi voi olla tosiasiallisesti mahdollisuuksien mukaan syytä katsoa myös esimerkiksi kieltoa edeltänytkin osoite tai muu aiempi tieto, jos se ei ole kiellon asettamisen jälkeen muuttunut. Usein on kuitenkin niin, että turvakielto antaa täyden suojan vasta uuteen osoitteeseen muuton jälkeen.

Tarvittaessa turvakiellon alaisiksi katsottavat tiedot tulee määritellä tarkemmin tietojenluovutusluvassa tai siihen liittyvissä tietuekuvauksissa taikka tietojen käsittelysäännöissä.

10.1.2025

Tietojenluovutusasiakirjoissa voi olla myös määritelty, että vain osa turvakiellon alaisiksi katsottavista tiedoista voidaan luovuttaa luovutuksensaajalle.

Turvakiellon alaisia tietoja ovat lähtökohtaisesti seuraavat väestötietojärjestelmän henkilötiedot (ei tyhjentävä lista):

- Vakinainen kotimainen osoite
- Tilapäinen kotimainen osoite
- Postiosoite
- Vakinainen ulkomainen osoite
- Tilapäinen ulkomainen osoite
- Sähköpostiosoite
- Vakinainen kotipaikkatunnus
- Tilapäinen kotipaikkatunnus
- Kotikunta
- Huostaanottokunta
- Tilapäinen kunta
- Kunnan osa-alue
- Vuodenvaihteen kunta
- Evankelis-luterilainen tai ortodoksinen seurakunta
- Rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta tai sen seurakunta
- Vaalitiedot; äänestyskuntiin ja -paikkoihin liittyvät tiedot

Turvakiellon tulisi koskea myös henkilön kanssa samassa taloudessa asuvaa puolisoa tai lasta, jotta turvakiellon tarjoama suoja toteutuisi täysimääräisesti. Yhden perheenjäsenen osalta tehty turvakieltohakemus ei kuitenkaan automaattisesti ulotu muihin perheenjäseniin, vaan hakemus on nimenomaisesti tehtävä kaikkien perheenjäsenten osalta tarvittaessa asianmukaisesti edustettuna.

Turvakiellon alaisia tietoja ovat lähtökohtaisesti myös seuraavat kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotiedot, jos niihin on liitettävissä kiinteistöyksikön omistajaa, rakennuksen omistajaa tai edustajaa, huoneiston asukasta taikka rakennusluvan hakijaa koskevia henkilötietotietoja:

- Kiinteistötunnus
- Rakennustunnus
- Huoneistotunnus
- Rakennuslupatunnus
- Rakennuksen koordinaatit
- 900-ryhmiin kuuluvien olinpaikkatunnus liitettynä kiinteistötunnukseen
- Kunta
- Sijaintialue (kylä)
- Kunnan osa-alue
- Äänestysalue
- Rakennuksen sijaintiosoite
- Kiinteistöyksikön osoite

10.1.2025

Turvakiellon alaiseksi tiedoksi on katsottava myös vapaa-ajan asunnon sijainnin paljastavat tiedot. Henkilön muita kuin turvakiellon alaisia tietoja luovutusrajoitus ei koske. Näin ollen esimerkiksi nimien ja siviilisäädyn muutokset voidaan turvakiellosta huolimatta välittää luovutuksensaajalle. Väestötietojärjestelmään merkittävä yhteysosoite ei myöskään ole turvakiellon alainen tieto.

Toisin kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1momentin 31 kohdan turvakieltoa koskevassa säännöksessä säädetään, väestötietojärjestelmän osalta ei ole tarpeen säätää puhelinnumeron salassa pidosta, koska puhelinnumero-tietoa ei rekisterissä ole.

3.6 Tieto turvakiellon olemassaolosta

Tieto siitä, että henkilölle on rekisteröity turvakielto, ei ole turvakiellon alainen tieto. Tietoa ei tule yleisten tietosuojaperiaatteiden mukaisesti luovuttaa, jos se ei ole tarpeellista. Luovutusta onkin harkittava tapauskohtaisesti, eikä tietoa tule luovuttaa viranomaisellekaan ilman, että se olisi viranomaistoiminnassa hyödyllistä ja tarpeellista laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

4 Käsittelyn periaatteet

4.1 Yleistä

Tässä käytännnesääntöjen luvussa (4) käsitellään pääasiassa väestötietojärjestelmän turvakieltojen luovuttamista koskevia periaatteita. Periaatteita tulee noudattaa soveltuvasti myös Digi- ja väestötietovirastossa.

Digi- ja väestötietovirasto voi perustellusta syystä hyväksyä tässä luvussa (4) edellytetyistä periaatteista vähäisiä poikkeuksia yksittäistapauksittain, mikäli sen ei katsota loukkaavan henkilötietojen suojaa tai yksityisyyden suojaa.

4.2 Käsittelyn pääperiaatteet sekä turvakiellon alaisten tietojen saantiin oikeutetut tahot

4.2.1 Turvakiellon alainen tieto voidaan luovuttaa vain viranomaiselle

Turvakieltoa koskevista säännöksistä ilmenee, että turvakiellon alaisia tietoja **ei voida luovuttaa muille kuin viranomaisille**. Kiellon kohteena olevat tiedot voidaan lisäksi luovuttaa vain sellaiselle viranomaiselle, jonka oikeus kiellon kohteena olevan tiedon käsittelyyn perustuu lain tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn tämän kiellon saaneen henkilön oikeutta tai velvollisuutta koskevan tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamiseen. Kun Digi- ja väestötietovirasto luovuttaa toiselle viranomaiselle turvakiellon kohteena olevia tietoja, sen on samalla ilmoitettava viranomaiselle

10.1.2025

turvakiellosta, jollei kysymys ole tiedon luovuttamisesta postilähetystä tai muuta vastaavaa kertakäyttöä varten.

Tietojen saantiin väestötietojärjestelmästä oikeuttavia perusteita voivat olla lakisääteisten tai viranomaismääräysten mukaisten tehtävien hoidon edellyttämät tietotarpeet, kuten asevelvollisuuden suorittaminen, verotus, vaalit, rikollisuuden torjuminen ja esitutkinta, lakisääteisten etuuksien maksatus tai viranomaistehtävien edellyttämä maksujen perintä taikka muu viranomaisen tiedoksianto tai toimeenpanotehtävä. Turvakiellon alaisia tietoja voidaan myös luovuttaa tilanteissa, joissa kyse on julkisuuslain viranomaiskäsitettä koskevista säännöksistä, kun viranomaistehtävällä tarkoitetaan sellaista julkisen vallan käyttöä, jonka perusteella voidaan yksipuolisesti velvoittaa johonkin tai sallia jotakin.

Turvakiellon alaisia tietoja voidaan luovuttaa vain Suomen viranomaisille. Ulkomainen organisaatio, joka tarvitsee Suomen väestötietojärjestelmästä henkilöä koskevia tietoja, joihin liittyy turvakiello, voi olla yhteydessä käräjäoikeuden haastemieheen.

4.2.2 Evankelis-luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkkokunta

Evankelis-luterilaiselle kirkolle ja ortodoksiselle kirkkokunnalle voidaan luovuttaa tieto turvakiellosta sekä kirkkojen tarvitsemat turvakiellon alaiset tiedot, koska kirkkokunnilla on viranomaistehtäviä, joiden hoitamiseksi ne tarvitsevat kyseessä olevia tietoja.

4.2.3 Julkisuuslain viranomaiskäsite

Turvakiellon alaisia tietoja voidaan luovuttaa väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 36 §:n mukaan viranomaiselle. Oikeuskäytännön perusteella viranomaiskäsitettä tulee tulkita samalla tavoin kuin viranomaisen käsitettä tulkitaan lain 29 §:n kohdalla. 29 §:ää koskevissa lain esitoissa (HE 89/2008 vp) on todettu, että säännöstä tulkittaessa voitaisiin analogisesti soveltaa julkisuuslain 4 §:n viranomaiskäsitettä koskevia säännöksiä ja viranomaistehtävällä tarkoitettaisiin sellaista julkisen vallan käyttöä, jonka perusteella voidaan yksipuolisesti velvoittaa johonkin tai sallia jotakin. Viranomaistehtävästä olisi kysymys myös, jos julkisyhteisö olisi oikeussuhteessa osapuolena nimenomaan julkisen vallan edustajana ja julkiset intressit olisivat siinä yksinomaan tai pääasiallisesti määräävinä. Näin ollen säännös kattaa julkisten palveluiden tuottamista ja tarjontaa sisältävät tehtävät organisaatiomuodosta riippumatta.

Turvakiellon alaisia tietoja voidaan luovuttaa väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 36 §:n perusteella myös julkisen tehtävän hoitamiseen seuraavin edellytyksin:

- organisaatio hoitaa julkista tehtävää ja käyttää siinä julkista valtaa;
- organisaatio on perustettu lailla / lakisääteisesti,
- kyseisessä laissa (tai sen nojalla annetussa asetuksessa) on määritelty tiedot, jotka tulisi luovuttaa **sekä**
- kyseisessä laissa on maininta, että organisaatiolla on oikeus saada mainitut tiedot salassapitosäännösten (ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten) estämättä.

4.2.4 Turvakiellon alaisen tiedon luovutus ja käyttö

Turvakiellon alaisten tietojen säännöllinen toimittaminen viranomaiselle talletettavaksi tämän pitämään henkilörekisteriin on poikkeuksellinen toimenpide, jonka yhteydessä tulee asettaa mahdollisimman täsmälliset ja tarkat tietojen käyttöä ja suojausta koskevat ehdot. **Turvakiellon alaisten tietojen luovutus ja käyttö tulee ensisijaisesti järjestää siten, että asianomaiset viranomaiset pääsevät tietoihin käsiksi vain yksittäisinä kyselyinä väestötietojärjestelmän reaaliaikaisen kyselyjärjestelmän avulla (VTJkysely).** VTJkysely-rajapinnan osalta edellytys toteutuu, jos käsiteltävänä oleva turvakiellon alainen tieto ei yksittäisen kyselyn yhteydessä tallennu luovutuksensaajan rekisteriin.

Viranomainen voi postittaa tiedossaan olevaan turvakiellon alaiseen osoitteeseen viranomaistoimintaansa kuuluvia lähetyksiä turvakiellon omaavalle henkilölle, mikäli henkilöllä ei ole erityinen yhteysosoite väestötietojärjestelmässä. Kun postitetaan turvakiellon alaiseen osoitteeseen lähetyksen, kirjekuoressa tai vastaavasta lähetyksestä ei tule ilmetä, että osoite on turvakiellon alainen. Muilla kuin viranomaisilla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta saada turvakiellon alaisia tietoja itselleen lainkaan. Henkilö tai yhteisö, jolle turvakiellon alaista tietoa ei voida luovuttaa, voi pyytää haastemiestä olemaan yhteydessä tavoiteltavaan henkilöön.

Digi- ja väestötietovirasto ei välitä (omia lähetyksiään lukuun ottamatta) postilähetyksiä turvakiellon alaisiin osoitteisiin.

4.2.5 Henkilöllä on oikeus saada pääsy omiin tietoihinsa

Henkilö voi yleisen tietosuoja-asetuksen (2016/679) 15 artiklan mukaisesti henkilökohtaisesti itse tarkastaa omat turvakiellonkin alaiset tiedot väestötietojärjestelmästä. Muutoinkaan ei ole estettä luovuttaa turvakieltoon liittyviä tietoja henkilölle itselleen. On kuitenkin kiinnitettävä erityistä huomiota turvakiellon kohteena olevaa tietoa pyytävän henkilön henkilöllisyyden varmistamiseen. Henkilö voi tarkistaa itsestään väestötietojärjestelmässä merkittyjä tietoja Suomi.fi-verkkopalvelun Henkilötiedot-sivulta, myös turvakiellon alaiset tiedot, vahvasti tunnistautuneena

Väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 37 §:n 3 momentti edellyttää turvakiellon alaisten tietojen luovuttamisen yhteydessä muulle kuin viranomaiselle sen arvioimista, voiko luovuttamisella olla merkitystä turvakiellon kohteena olevan tai hänen perheenjäsenensä turvallisuuden kannalta. Lähtökohtaisesti säännöstä sovelletaan tilanteissa, joissa henkilö pyytää huollettaviensa tietoja henkilörekisterin omien tietojen tarkastusoikeuden nojalla ja joissa huollettaville on merkitty turvakielto väestötietojärjestelmään.

Viranomaisen on kyseessä olevassa tilanteessa varmistettava turvakiellon syy, jotta kiellon alaisia tietoja ei luovuteta huoltajalle tai muulle henkilölle, josta johtuvasta syystä turvakielto on asetettu. Turvakiellon kohteena olevaa tai hänen huoltajaansa on tällöin kuultava, ja päätös tietojen luovuttamisesta on tällöin tehtävä kirjallisesti. Kyseessä olevassa säännöksessä on tarkempia tietoja tilanteeseen liittyvistä menettelyistä.

4.2.6 Turvakiellon alaisia tietoja käsiteltäessä huomioon otettavaa

Digi- ja väestötietovirasto päättää sekä viranomaisten että eri tietojenluovutustapojen osalta yksittäistapauksittain, milloin väestötietojärjestelmästä luovutetaan turvakiellon alaisia tietoja viranomaiselle. Viranomaisellakaan ei ole kaikissa tilanteissa oikeutta saada turvakiellon alaisia tietoja. **Jos turvakiellon alaisia tietoja luovutetaan viranomaiselle suoraikäyttöisesti tai muutoin massamuotoisesti, siitä tulee aina olla maininta tietoluvassa tai siihen liittyvissä asiakirjoissa.** Jos mainintaa ei ole, tietoja ei luovuteta.

Luovutuksensaajana oleva viranomainen saa antaa oikeuden turvakiellon alaisen tietojen käsittelyyn vain erikseen nimeämilleen, mahdollisimman harvoille työntekijöille, joiden tehtäviin kyseisten tietojen käsittely välittömästi ja välttämättä liittyy. Luovutuksensaaja vastaa työntekijöidensä luotettavuudesta ja sen tulee toteuttaa esimerkiksi mahdollisesti tarvittavat henkilöstön turvallisuus- ja luotettavuusselvitykset.

Väestötietojärjestelmässä oleva **tieto siitä, että henkilöllä on turvakielto (turvakieltoimerkintä) tulee luovuttaa** kunkin henkilön kohdalla tietojenluovutuksen yhteydessä, kun luovutettavaksi tulee turvakiellon alaisia tietoja. Postilähetystä tai muuta vastaavaa kertakäyttöä varten voidaan poikkeuksellisesti luovuttaa tietoja ilman turvakieltoimerkintää. Jos viranomaisen tietojärjestelmiin on luovutettu turvakiellon alaisia tietoja, **luovutuksensaajan järjestelmästä** on niin ikään aina henkilö- tai yksikkötasoisesti **ilmentävä, että kyse on turvakiellon alaisista tiedoista.**

Väestötietojärjestelmän tietojen luovutuksensaajan on toteutettava tietojärjestelmiinsä näiden käytännäsääntöjen mukaiset tekniset suojausratkaisut, jos luovutuksensaajan rekistereihin luovutetaan turvakiellon alaisia tietoja. Turvakiellon kohteena olevia tietoja saavan viranomaisen on muun muassa huolehdittava siitä, että sen vastuulla olevat tietojärjestelmät ja toiminnalliset menettelytavat tukevat tietojen suojattua käsittelyä.

Tietojen edelleen luovuttaminen kolmannelle on lainsäädännön mukaan sallittua ainoastaan, jos tästä on laissa erikseen säädetty. Esimerkiksi verohallinnolla on kyseessä olevia edelleen luovutus säännöksiä, kuten perukirjoja ulosottoviranomaiselle luovutettaessa.

Luovutettaessa turvakiellon kohteena olevia tietoja edelleen on huolehdittava soveltuvasti näiden käytännäsääntöjen mukaisista menettelyistä. Edelleen luovutus tilanteissa on kiinnitettävä huomiota myös käytännäsääntöjen kohtaan Selvitys tietojen käytöstä ja suojauksesta. Turvakiellon alaiset tiedot eivät koskaan saa ilmetä viranomaisen julkisista rekistereistä, niiden osista tai asiakirjoista.

Kun väestötietojärjestelmästä luovutetaan viranomaiselle toistuvasti aineistoja, joissa turvakielloilla tai niihin liittyvillä tiedoilla on merkitystä, tulee **suosia mahdollisimman tiheästi tapahtuvia tietojenluovutuksia.** Muutoin voi käydä niin, että väestötietojärjestelmään merkitty turvakielto tai siihen liittyvä muu tietojenluovutusratkaisu jää välitymättä luovutuksensaajan rekisteriin kohtuullisessa ajassa. Tältä osin tulee tietoluvassa kiinnittää huomiota asiaan sekä yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1

10.1.2025

kohdan d alakohtaan, jonka mukaan henkilötietojen on oltava täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä.

Digi- ja väestötietovirasto valvoo lokirekisterin avulla väestötietojärjestelmän käyttöä. Väestötietojärjestelmän lokirekisteriin tallentuvat kaikki tiedot väestötietojärjestelmään tehdyistä kyselyistä. Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada väestötietojärjestelmästä luovutettujen tietojen käyttäjältä tietojen käytön ja suojauksen seurantaa ja valvontaa varten välttämättömiä tietoja (Väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 52 § 1 momentti).

4.3 Turvakieltoa koskevan tiedon käyttö ja suojaus sekä niitä koskeva selvitys

4.3.1 Turvakiellon alaisten tietojen käyttäjät

Viranomaisen saa myöntää luvan käsitellä väestötietojärjestelmästä luovutettuja turvakiellon alaisia tietoja vain luotettaviksi todetuille työntekijöilleen. Tietoja saavat käsitellä vain sellaiset työntekijät, joiden tehtäviä ja toimintaa asianomaisella viranomaisella on mahdollisuus seurata ja valvoa, ja nämäkin henkilöt ainoastaan sellaisissa tehtävissä, joissa kyseessä olevien tietojen käsittely on välttämätöntä. Turvakiellon alaisten tietojen käsittely etätyössä on sallittu vain samoin periaattein kuin vastaavan tasoista suojaa edellyttävien muidenkin tietojen käsittely organisaatiossa.

Turvakiellon alaisia tietoja saavan viranomaisen tulee pitää luetteloa niistä henkilöistä, joilla on oikeus käsitellä turvakiellon alaisia tietoja viranomaisen tehtävissä. Luetteloiden on oltava ajantasaisia ja niissä on oltava sovelluskohtaiset tiedot henkilöistä, joilla on oikeus käsitellä kyseessä olevia tietoja.

Digi- ja väestötietovirasto voi ottaa tarvittaessa väestötietojärjestelmän VTJkyselyn käyttösovellusten käyttäjätunnusrekisteristä otteita niistä henkilöistä, joilla on oikeus käsitellä VTJkyselyn välityksellä turvakiellon alaisia tietoja. VTJkysely-rajapinnan osalta kyseessä olevien henkilöiden selvittäminen saattaa edellyttää yhteistyötä luovutuksensaajan kanssa. Käyttäjätiedot voidaan tarvittaessa toimittaa tarkistettaviksi asianomaisille sovellusta käyttäville viranomaisille.

4.3.2 Selvitys tietojen käytöstä ja suojauksesta

Kun viranomaisen hakee luovutettaviksi väestötietojärjestelmään merkittyjä turvakiellon alaisia tietoja, on edellytettävä, että viranomaisen antaa Digi- ja väestötietovirastolle yksityiskohtaisen selvityksen turvakiellon alaisten tietojen käsittelystä ja suojauksesta toiminnassaan ja mahdollisissa omissa tietojärjestelmissään. Turvakiellon alaisia tietoja ei saa käyttää muuhun kuin ilmoitettuun käyttötarkoitukseen eikä luovuttaa sivulliselle.

Massamuotoiseen tietojenluovutukseen (mukaan lukien VTJkysely ja VTJkysely-rajapinta) liittyvästä kirjallisesta selvityksestä on ilmevä ainakin seuraavat seikat:

10.1.2025

- missä käyttötarkoituksissa ja minkälaisissa tehtävissä turvakiellon alaisia tietoja tarvitaan,
- kuka organisaatiossa on toimivaltainen päättämään edellisessä kohdassa mainittujen oikeuksien myöntämisestä,
- kuinka luovutettavien tietojen hallinnollinen ja fyysinen turvallisuus sekä henkilöstö-, tietoliikenne-, ohjelmisto-, tietoaineisto-, käyttö- ja laitteistoturvallisuus on tarkoitettu varmistaa,
- miten kyseessä olevien tietojen käytön seuranta ja valvonta on organisaatiossa toteutettu toiminnallisesti ja teknisesti sekä
- lakiin perustuva mahdollisuus turvakiellon alaisten tietojen edelleen luovuttamiseen.

Digi- ja väestötietoviraston tulee tapauskohtaisesti harkita, millainen selvitys luovutuksensaajalta edellytetään, kun luovutetaan turvakiellon alaisia tietoja niin kutsuttuna yksittäisenä tietojenluovutuksena.

Kun väestötietojärjestelmän tietojen luovutuksensaaja luovuttaa edelleen väestötietojärjestelmästä saamiaan turvakiellon alaisia tietoja väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 37 §:n nojalla toiselle viranomaiselle, tietojen luovutuksensaaja on samalla henkilötasoisesti ilmoitettava, että kyseessä on turvakieltotapaus. Tähän liittyen on edelleen luovutuksen kohteena olevalta viranomaiselta edellytettävä mainitun lain 44 §:n mukaista selvitystä joko ensisijaiselle luovutuksensaajalle tai DVV:lle. Asiasta voi olla määräyksiä DVV:n antamassa tietojenluovutusluvassa.

4.4 Periaatteiden soveltaminen yksittäisessä tietojenluovutuksessa

Samat säännökset ja soveltuvasti näiden käytännäsääntöjen periaatteet tulee ottaa huomioon massamuotoisen tietojenluovutuksen lisäksi **yksittäisessä tietojenluovutuksessa**. Digi- ja väestötietovirasto dokumentoi turvakiellon alaisiin tietoihin liittyvät tietojenluovutukset tällöin VTJkyselyn lokitietojen yhteyteen siten, että ne ovat tarvittaessa jälkikäteen selvitettävissä.

4.5 Turvakiellon alaisten tietojen käsittely viranomaisen lukuun henkilötietojen käsittelijän roolissa

Väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 36 ja 37 §:n sekä säännösten esitöiden (erityisesti HE 89/2008 vp) ja EU:n yleisen tietosuojasetuksen tarkasteluun pohjautuen on katsottava, että **viranomaisten käyttämät henkilötietojen käsittelijät voivat käsitellä turvakiellon alaisia tietoja**, mikäli se on niiden tehtävien kannalta välttämätöntä ja mikäli viranomainen pystyy huolehtimaan tietojen turvallisen ja suojatun käsittelyn edellytyksistä. Tällöin kyse ei ole tietojen **luovuttamisesta**, vaan tietojen **käsittelystä** viranomaisen (rekisterinpitäjän) lukuun. Digi- ja väestötietovirasto **kuitenkin vahvasti suosittelee, että ensisijaisesti viranomainen pyrkii järjestämään henkilötietojen käsittelyn siten, että**

10.1.2025

viranomaisen käsittelee turvakiellon alaisia tietoja itse eikä käsittelyä ulkoisteta yksityiselle toimijalle.

Turvakiellon alaisten tietojen käsittely voidaan sallia viranomaisen käyttämälle henkilötietojen käsittelijälle (kuten tekniselle toimittajalle tai palveluntarjoajalle) ainoastaan tietyillä edellytyksillä. Digi- ja väestötietovirasto voi myöntää tietoluvan turvakiellon alaisten tietojen saamiseen vain suoraan viranomaiselle. Tietoluvan mukaiset kyselyoikeudet tulee siten olla viranomaisella. Toisin sanoen käsittelijällä ei voi olla omaa kyselyoikeutta.

Edellytykset, joilla käsittely voidaan sallia:

- Viranomaisen on ulkoistanut tehtävän tai toiminnon toimijalle, joka käsittelee henkilötietoja viranomaisen lukuun henkilötietojen käsittelijänä (viranomaisen on edelleen tietojen rekisterinpitäjä ja vastuussa henkilötietojen käsittelyn asianmukaisuudesta).
- Ulkoistuksesta ja henkilötietojen käsittelystä on sovittu sopimuksella (EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 28 artikla).
- Ensimmäisessä viranomaisen tulee arvioida, voiko virkamies tai viranomaisen työntekijä hoitaa turvakiellon alaisten tietojen osalta tehtävän tai toiminnon (kuten laskun lähettämisen turvakiellohenkilölle), vaikka tietojen käsittelyä vaativa tehtävä tai toiminto (kuten laskutus) olisikin muutoin kokonaisuutena ulkoistettu. Erityisesti jos turvakiellon alaisten tietojen määrä on pieni, ei tällaisesta ratkaisusta useimmiten aiheudu merkittäviä käytännön haasteita viranomaiselle.
- Viranomaisen tulee minimoida käyttämänsä henkilötietojen käsittelijän tekemä turvakiellon alaisten tietojen käsittely. Esimerkiksi tarkkaa osoitetietoa ei ole syytä käsitellä, jos kotikuntatieto on riittävä tehtävän hoitamiseen.
- Ulkoistettujen tehtävien, toimenpiteiden tai toimeksiantojen, joissa käsitellään turvakiellon alaisia tietoja, tulee perustua lakiin tai olla lain nojalla säädettyjä tai määrättyjä.
- Kun turvakiellon alaisia tietoja käsitellään, tulee niiden yhteydessä olla mukana tieto turvakiellon olemassaolosta.
- Viranomaisen valvoo käyttämänsä henkilötietojen käsittelijän tekemää turvakiellon alaisten tietojen käsittelyä (mm. ylläpitää luetteloa henkilöistä, jotka käsittelevät tietoja; on ohjeistanut käsittelyä ja muuta tietojen suojausta).
- Tietolupaa hakiessa viranomaisen tulee huolehtia siitä, että sen käyttämä henkilötietojen käsittelijä sitoutuu kaikkiin tietoluvan ehtoihin sekä näiden käytännönsäätöjen periaatteisiin ja että turvakiellon alaisten tietojen käsittelyä ja suojausta koskevat vaatimukset täyttyvät myös henkilötietojen käsittelijän osalta.
- Viranomaisen on tietojen käsittelyn riskien arvioinnissaan huomioitava seuraavat seikat:
 - teknisen käsittelijän kuten järjestelmätoimittajan (jolla on tekninen pääsy henkilötietoihin) tekemä tietojen tekninen käsittely (jossa kenenkään yksittäisen henkilön tietoja ei tarkastella) sisältää vähemmän tietosuojariskejä kuin sellainen tietojen käsittely, jossa työntekijä työtehtäviensä luonteen takia näkee ja käsittelee henkilötietoja;
 - viranomaisen on hyvä huomioida, että esimerkiksi henkilön kotikuntatieto saatetaan käydä ilmi välillisesti, vaikkei henkilön nimen yhteydessä olisikaan ilmaistu turvakiellon alaisia tietoja; lähtökohtaisesti turvakiellon alaisia tietoja ovat myös

10.1.2025

kaikki muut tiedot, jotka saattavat paljastaa turvakiellon saaneen olinpaikan (esimerkkinä listaus tietyn kunnan alueella asuvista henkilöistä).

Digi- ja väestötietovirasto ei pyydä yksittäiseltä viranomaiselta selvitystä siitä, käyttääkö se henkilötietojen käsittelijää turvakiellon alaisten tietojen käsittelyssä vai ei. Viranomaisen tulee kuitenkin sitoutua siihen, että se arvioi turvakiellon alaisten tietojen käsittelyn välttämättömyyden aina, kun se harkitsee käyttävänsä siihen henkilötietojen käsittelijää, ja sitoutuu siihen, että Digi- ja väestötietoviraston asettamat edellytykset tietojen käsittelylle täyttyvät jokaisen turvakieltotietojen käsittelyä koskevan toimijan osalta.

5 Tietopalvelukohtaiset periaatteet

5.1 Yleistä

Turvakiellon alaisten tietojen luovutus ja käyttö tulee **ensisijaisesti** järjestää siten, että **tietojen käsittelijät pääsevät niihin käsiksi vain tapauskohtaisesti**, esimerkiksi yksittäisinä kyselyinä. Jos turvakiellon alaisten tietojen tarve on harvinaista ja satunnaista, tiedot on pääsääntöisesti pyydettävä yksittäisenä tietojenluovutuksena Digi- ja väestötietovirastolta (todistus väestötietojärjestelmästä).

Turvakiellon alaisten tietojen säännöllinen toimittaminen viranomaiselle talletettavaksi tämän rekisteriin on toimenpide, jonka yhteydessä tulee asettaa mahdollisimman täsmälliset ja tarkat tietojen käyttöä ja suojausta koskevat ehdot. Massamuotoisissa väestötietojärjestelmän tietojenluovutusluvuissa asia otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon siten, että **turvakiellon alaisten tietojen luovuttaminen on vain poikkeuksellisesti mahdollista muilla tietopalvelumuodoilla kuin VTJkyselyllä tai vastaavasti toteutetulla VTJkysely-rajapintapalvelulla.**

Laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun alkuperäisen hallituksen esityksen 36 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan seuraavaa:

”Esimerkiksi turvakiellon alaisten tietojen säännöllinen toimittaminen viranomaiselle talletettavaksi tämän pitämään henkilörekisteriin olisi säännöksen mukaan poikkeuksellinen toimenpide, jonka yhteydessä tulisi asettaa mahdollisimman täsmälliset ja tarkat tietojen käyttöä ja suojausta koskevat ehdot. Turvakiellon kohteena olevien tietojen käsittelystä säädettäisiin tarkemmin ehdotetun lain 37 ja 44 §:ssä. Turvakiellon alaisten tietojen käyttö tulisivat ensisijaisesti järjestää siten, että asianomaiset viranomaiset pääsisivät niihin käsiksi vain tapauskohtaisesti esimerkiksi yksittäisinä kyselyinä väestötietojärjestelmän reaaliaikaisen kyselyjärjestelmän avulla.”

Väestötietojärjestelmään merkittyä **yhteysosoitetta** turvakiellon alaisten tietojen käyttöä koskevat erityisrajoitukset eivät koske. Yhteysosoitetta luovutettaessa on otettava huomioon muut väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston

varmennepalveluista annetun lain tietojenluovutusedellytykset, kuten esimerkiksi henkilölle ilmoituksen perusteella merkityt tietojenluovutuskiellot.

5.2 VTJkysely-selainsovellus

Viranomaiset voivat hakea Digi- ja väestötietovirastolta oikeutta saada VTJkysely-selainsovelluksen kautta turvakiellon alaisia tietoja (turvakiektokyselyrooli). Tämä oikeus voidaan myöntää työntekijöille, joiden on työtehtävissään välttämätöntä käsitellä turvakiektotietoja.

Turvakiellon alaisten tietojen käyttöoikeus VTJkyselyssä myönnetään viranomaiselle hakemuksesta, jonka voi tehdä Digi- ja väestötietoviraston verkkoasiointissa. Lisätietoja voi kysyä sähköpostitse osoitteesta vtjkysely@dvv.fi. Jos viranomainen haluaa tarkastaa, onko oikeus turvakiellon alaisiin tietoihin jo myönnetty hänen organisaatiolleen, asiaa voi tiedustella organisaation VTJkyselyn vastuukäyttäjältä tai Digi- ja väestötietovirastosta: vtjkysely@dvv.fi.

Turvakiellon alaisia tietoja **ei voida luovuttaa** VTJkyselyn välityksellä **muille kuin viranomaisille**. Jos luovutuksensaajalla ei ole oikeutta turvakiellon alaisiin tietoihin, kyseessä olevat kentät ovat tyhjiä tai niissä on asiaan liittyvää lisätietoa.

Digi- ja väestötietovirasto ratkaisee turvakiellon alaisten tietojen luovuttamisen viranomaiselle aina tapauskohtaisesti tietoluvassa tai siihen liittyvissä asiakirjoissa. Käyttöoikeuksia hallitaan niin luovutuksensaajien kuin Digi- ja väestötietoviraston työntekijöidenkin osalta henkilökohtaisten käyttöoikeusroolien avulla. Kun väestötietojärjestelmän turvakiellon kohteena olevia tietoja katsotaan VTJkyselyllä, sovellus varoittaa ennen turvakiellon alaisten tietojen näyttämistä, että kyseessä on henkilö, jolla on turvakiektlo.

Tässä kohdassa mainitut periaatteet koskevat soveltuvasti myös tilanteita, joissa luovutuksensaajana olevan viranomaisen työntekijälle annetaan mahdollisuus käyttää niin kutsuttuja tulostekyselyitä. Sovelluksen varotoimet ovat tällöin samanlaiset kuin VTJkyselyn kohdalla.

Väestötietojärjestelmän VTJkysely-palveluiden sovellusten käyttöä seurataan muun muassa käyttäjäkohtaisesti lokitiedoston avulla. Lokitiedostoa säilytetään viiden vuoden ajan.

VTJkyselyn ohjeissa on lisäohjeita turvakiektotiedoista VTJkyselyssä. VTJkyselyn ohjeet löytyvät VTJkysely-selainsovellukseen kirjautumalla.

5.2.1 VTJ-todistukset

Digi- ja väestötietovirasto käyttää VTJkyselyä **VTJ-todistusten muodostamiseen**. Digi- ja väestötietoviraston turvakiellon alaisten tietojen luovuttaminen todistuksella on ratkaistu samalla tavalla kuin muutoinkin VTJkyselyssä eli käyttöoikeusroolien avulla. Käsittelyoikeudet myönnetään niille Digi- ja väestötietoviraston työntekijöille, joilla on virkatehtävissään tarve käsitellä ja tarkastaa turvakiellon alaisia tietoja.

10.1.2025

Väestötietojärjestelmän sovellusten avulla saatuja tietoja ei tule ilman lakisääteistä perustetta ja erityistä syytä tallettaa tietoja käsittelevän henkilön käytössä olevaan muuhun henkilörekisteriin.

5.3 Muutostietopalvelu ja VTJ-muutosrajapintapalvelu

Muutostietopalvelussa ja sen korvaavassa VTJ-muutosrajapinta-palvelussa luovutetaan pääsääntöisesti vain tieto turvakiellon olemassaolosta. Turvakiellon kohteena olevat tiedot tulisi ensisijaisesti hakea tapauskohtaisesti VTJkyselyllä tai VTJkyselyrajapinnalla. Turvakiellon alaisia tietoja ei lähtökohtaisesti tule tallettaa luovutuksen-saajan rekisteriin. Turvakiellon alaiset tiedot voi pyytää tarvittaessa kirjallisesti Digi- ja väestötietovirastolta yksittäisinä todistuksina.

Turvakiellon alaisia tietoja ei luovuteta muutostietopalvelun tai VTJ-muutosrajapinnan kautta muille kuin viranomaiselle. Vaikka turvakiellon alaisia osoite-, kotikunta- tai olinpaikkatietoja ei luovuteta, luovutetaan kuitenkin aina tieto siitä, että henkilöllä on turvakielto, jotta tietoja voidaan käsitellä tietoturvallisesti henkilön turvakielto huomioi-den.

Jos turvakiellon alaisia tietoja ei luovuteta, välitetään muutostietopalvelussa kotikun-taa ja osoitteita koskevat tiedot tyhjinä tai niihin merkitään esimerkiksi selväsanainen teksti ”Lisätietoja Digi- ja väestötietovirastolta ” tai että ”Henkilöllä on väestötietojär-jestelmään merkitty turvakielto”. VTJ-muutosrajapinnan tiedoissa turvakiellon alaiset tietokentät välitetään tyhjinä.

Tavoitteena on, että luovutuksensaaja ei jatkossa käyttäisi sillä järjestelmissään ehkä ennestään olleita turvakiellon alaisia tietoja. Tähän tulee pyrkiä myös korostamalla asiaa tietoluovutuksissa. Viranomaisten osalta turvakiellon alaisten tietojen luovuttamista koskeva kysymys tulee ratkaista tapauskohtaisesti tietojenluovutusluvassa tai siihen liittyvissä asiakirjoissa.

Niille viranomaisille, joille luovutetaan turvakiellon kohteena olevia tietoja muutostieto-palvelussa, välitetään kyseessä olevien tietojen lisäksi aina jollain tavalla henkilöta-soisesti tieto siitä, että kyseessä on turvakiellotapaus. Näin menetellään myös niiden viranomaisten kohdalla, joille välitetään esimerkiksi vain tieto turvakiellon saaneen henkilön kotikunnasta tai vastaava muu turvakiellon alainen tieto.

Kun turvakielto päättyy, luovutetaan henkilön turvakiellon alaiset tiedot vastaanotta-vaan järjestelmään, jollei muista syistä toisin johdu.

Evangelis-luterilaiselle kirkolle ja ortodoksiselle kirkkokunnalle luovutetaan muutostietopalvelussa ja VTJ-muutosrajapintapalvelussa tieto turvakiellosta sekä kirkkojen tarvitsemat turvakiellon alaiset tiedot, koska kirkkokunnilla on viranomais-tehtäviä, joiden hoitamiseksi ne tarvitsevat kyseessä olevia tietoja.

5.4 VTJkysely-rajapinta

VTJkysely-rajapintapalvelun osalta tulee noudattaa turvakielto-tilanteissa soveltuvasti samoja periaatteita kuin muutosrajapintapalvelussa (kohta 5.3) tai VTJkyselyssä (kohta 5.2).

VTJkysely-rajapinnalla haetaan yleensä ajantasainen tieto luovutuksensaajan henkilörekisteriin väestötietojärjestelmästä, jolloin tilanne rinnastuu muutosrajapintapalveluun. Jos VTJkysely-rajapinnalla tarkistetaan VTJkyselyn tapaan väestötietojärjestelmässä oleva tieto tallettamatta sitä luovutuksensaajan rekisteriin, tilanne rinnastuu VTJkyselyyn.

VTJkysely-rajapinnan käyttöä seurataan muun muassa lokitiedoston avulla. Sovelluksen käyttäjien henkilöllinen selvittäminen saattaa edellyttää yhteistyötä luovutuksensaajaorganisaation kanssa, koska Digi- ja väestötietoviraston lokeihin ei välttämättä jää henkilötasoisia tietoja luovutuksensaajaorganisaation työntekijästä, jonka toiminnasta VTJkysely-rajapinnan sovelluskysely on aiheutunut. Digi- ja väestötietovirasto säilyttää lokitiedostoa viisi vuotta, ja luovutuksensaajan tulee osaltaan tallettaa VTJkysely-rajapintaan liittyvät lokitietonsa samaksi ajaksi.

5.5 Rekisterin kertapäivitys tai toistuva kertapäivitys

Tietoa henkilön turvakiellon alaisista tiedoista **ei tule luovuttaa** rekisterien päivityksissä **muille kuin viranomaisille**. Julkishallinnon päivityspalveluissa turvakielto-tietojen luovuttaminen ratkaistaan tapauskohtaisesti tietoluvassa tai siihen liittyvissä asiakirjoissa. Lähtökohtaisesti turvakiellon alaisia tietoja ei luovuteta. Tietoja tarvitsevan viranomaisen tulee ensisijaisesti tarkistaa turvakiellon alaiset tiedot yksittäiskyselynä VTJkysely-selainsovelluksen kautta. Jos VTJkysely ei ole turvakielto-tilanteissa luovutuksensaajan käytettävissä, turvakiellon alaiset tiedot voi pyytää tarvittaessa Digi- ja väestötietoviraston todistukset-palvelusta yksittäisinä, tiettyä tarkoitusta varten luovutettavina todistuksin.

Jos turvakiellon alaisia tietoja ei luovuteta, välitetään päivityksissä turvakiellon kohteena olevat tiedot tyhjinä tai esimerkiksi maininnoin, että ”Käyttöoikeudellasi ei ole oikeus nähdä kaikkia tietoja”. Perustellusta syystä voidaan luovuttaa tieto siitä, että henkilöllä on väestötietojärjestelmään merkitty turvakielto.

Viranomaisten osalta turvakiellon alaisten tietojen luovuttamista koskeva kysymys ratkaistaan tapauskohtaisesti tietoluvassa tai siihen liittyvissä tietuekuvauksessa taikka käsittelysäännöissä. Tapauskohtaisesti päivityksessä voidaan luovuttaa turvakieltohenkilön muita kuin turvakiellon kohteena olevia tietoja. Niille viranomaisille, joille poikkeuksellisesti päivitetään tieto turvakiellon saaneen henkilön turvakiellon alaisista tiedoista, välitetään näiden tietojen lisäksi aina tieto siitä, että henkilölle on rekisteröity turvakielto.

5.6 Poiminnot

Tietoa turvakiellon saaneen henkilön kiellon alaisista tiedoista **ei tule luovuttaa** poimintojen yhteydessä **muille kuin viranomaisille**. Viranomaisille tehtävissä poiminnoissa turvakieltojen luovuttaminen ratkaistaan aina tapauskohtaisesti tietoluovassa tai siihen liittyvissä asiakirjoissa. Turvakiellon alaisen tietojen luovuttaminen on erittäin poikkeuksellista erityisesti suorien osoitetietojen osalta.

Pääsääntöisesti ei ole tarpeen poimia turvakiellon kohteena olevien henkilöiden tietoja lainkaan luovutettavaan aineistoon. Perustellusta syystä voidaan luovuttaa tietoa siitä, että henkilöllä on turvakielto. Toisinaan poiminnassa saattaa myös olla perusteltua luovuttaa henkilön muita kuin turvakiellon kohteena olevia tietoja (kuten kuolintieto), vaikka turvakiellon alaisia tietoja ei voida luovuttaa. Vaikka turvakieltohenkilöstä luovutettaisiin ainoastaan muita kuin turvakiellon alaisia tietoja, tulee varmistua, ettei tietoluvansaaja käytä tai yhdistele tietoja muuhun tietoon sellaisella tavalla, että turvakiellon alaista tietoa voisi paljastua ulkopuolisille.

Turvakiellon alaisia tietoja voidaan perustellusta syystä luovuttaa viranomaisen suorittamaan kertaluonteiseen massapostitukseen. Tällöin luovutetaan vain turvakiellon alaiset tiedot, mutta ei henkilötasoisesti tietoa siitä, keillä on turvakielto. Näissä tapauksissa vaara turvakiellon saaneen henkilön osoitetietojen joutumisesta asiattomien käsiin ei ole yhtä suuri kuin muissa tietopalvelumuodoissa, koska näitä palveluja käytetään yleensä vain kertaluonteisesti erilaisten viranomaislähetysten perille saatamiseksi. Myöskään turvakieltoa koskevan selvityksen (tietojen käytöstä ja suojauksesta) antaminen ei ole näissä tapauksissa tarpeen. **Tietoluvassa tulee korostaa, että aineisto saattaa sisältää turvakiellon alaisia tietoja ja että tiedot tulee hävittää turvallisella tavalla heti käytön jälkeen.**

Jos poiminnan turvakiellon alaisia tietoja sisältävä aineisto toimitetaan viranomaiselle **muuta kuin kertaluonteista käyttöä varten**, luovutetaan tällöin osoitetietojen lisäksi aina henkilötasoisesti myös tietoa siitä, että henkilöllä on turvakielto.

5.7 Osoitepalvelu

Osoitepalvelulla tarkoitetaan tässä osoitepalvelupuhelinta. **Osoitepalvelussa ei tule milloinkaan luovuttaa tietoa turvakiellon olemassaolosta taikka turvakiellon alaisista tiedoista.**

Osoitepalvelupuhelinta varten on oma käyttöoikeusrooli, jolla on estetty turvakiellon alaisen tietojen näkeminen. Muita käyttöoikeusrooleja ei saa käyttää palvelussa.

5.8 VTJ-ylläpito

VTJ-rakennustietojen ylläpidon turvakieltoroolin käyttämisessä noudatetaan VTJ-turvakiellon käytännesääntöä ja lakia laki väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista (661/2009) 36 ja 37 §. VTJ-rakennustietojen ylläpidossa turvakieltoroolia ja sen alaisia tietoja saa käyttää vain sillä kunnan / kuntayhtymän hallinnonalalla mikä on tietolupaun merkitty tai jonka osalta kunta / kuntayhtymä on antanut Digi- ja väestötietoviraston edellyttämän selvityksen.

Turvakieltoroolia ja sen alaisia tietoja saa käyttää vain sillä kunnan / kuntayhtymän hallinnonalalla mikä on tietolupaun merkitty tai jonka osalta kunta / kuntayhtymä on antanut Digi- ja väestötietoviraston edellyttämän selvityksen. Lisätietoja tästä saa oman organisaation vastuukäyttäjiltä. Turvakieltoroolin käyttäjällä on kaksi ylläpitoroolia: ns. tavallinen ylläpitorooli ja turvakieltorooli. Käyttäjän on käytettävä ns. tavallista ylläpitoroolia ja vain tarvittaessa siirryttävä turvakieltoroolin käyttäjäksi.

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus Elektronisk underskrift av dokument Electronic signature of a document

Asia / Ärende / Case

DVV/V/01686/2024 VTJ-turvakiellon käytäntesäännöt

Asiakirja / Dokument / Document

DVV/V/01686/2024-1 VTJ-turvakiellon käytäntesäännöt

**Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /
Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /
This document has been signed electronically by the following persons:**

